

015497-1920/21

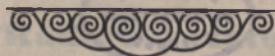
III

1. 10. 21

Sprawozdanie administracyjne Wydziału Powiatowego powiatu chojnickiego w Chojnicach

na

rok 1920 i 1921.

Drukarnia „Dziennika Chojnickiego“ w Chojnicach.

015497/1920/21
III

Sprawozdanie administracyjne

Wydziału Powiatowego Powiatu Chojnickiego
w Chojnicach

rok 1920 i 1921.

764510

III

1. 102

Stosownie do § 127 Ordynacji Powiatowej przedkłada Wydział Powiatowy Sejmikowi Powiatowemu sprawozdanie administracyjne od przejścia Pomorza przez Polskę do dnia 31. III. 1922 r.

1. Statystyka.

Powiat obejmował w roku 1919, — 141 745 ha powierzchni. Podług traktatu Wersalskiego odstąpił powiat do Niemiec ca 786,32,20 ha, a uzyskał od Niemiec ca 44 833 ha. Teraźniejsza wielkość powierzchni wynosi ca 185 765 ha.

Pierwszy powszechny jednodniowy spis ludności i zwierząt domowych w dniu 30. IX. 21. wykazał 71 228 mieszkańców powiatu, w tem 34 259 mężczyzn i 36 969 kobiet. Na gminy miejskie przypada (Chojnice i Czersk) 17 140, na gminy wiejskie 45 755, a na obszary dworskie 8 333 ludności. 48 359 mieszkańców powiatu zalicza się do narodowości polskiej. Zwierząt domowych naliczono: koni 7 762, bydła rogatego 27 165, owiec 22 792, trzody chlewnej 27 405. W roku 1917 wynosiła liczba mieszkańców 71 357. —

2. Starosta i Deputowani.

Od dnia przejścia Chojnic przez władze polskie to jest 30. I. 20 r. stoi na czele administracji powiatowej p. Starosta Szambelan Sikorski, który już w czasie od przyznania powiatu Polsce według Traktatu Wersalskiego, od sierpnia 1919 r., aż do przejścia był delegatem Rządu Polskiego przy ówczesnej tutejszej landraturze. Deputowanych powiatu była Rada Powiatowa nie wybrała. Podczas choroby starosty w czasie od września do I. XI. 1920 r. zastępował go z ramienia pana Wojewody pan dr. Saloni. Następnie przydzielił pan Wojewoda do tutejszego Starostwa pana Władysława Wiśniewskiego, a po odwołaniu tegoż do Wojewódstwa, pana Wawrzyńca Jankowskiego, który jeszcze obecnie tutaj urzęduje, jako starszy referent.

3. Rada Powiatowa.

Na mocy rozporządzenia Min. b. dz. pr. z dnia 8. I. 20. został zaraz po przejściu powiatu przez władze polskie, dotychczasowy Sejmik i Wydział Powiatowy rozwiązany, których miejsce zajęła tymczasowa Rada Powiatowa, w skład której weszli Panowie :

- Kreich — Czartołomie,
- Kirstein — Chojnice,
- Chrzanowski — Zbeniny,
- Wolszlegier — Coldanki,
- Bruski Wincenty — Brusy,
- Czarnowski — Zalesie.

Dekretem z dnia 20. 5. 20. mianował p. Wojewoda jako dalszych członków tymczasowej Rady Powiatowej pp. wójta Jana Gliszczyńskiego z Modziela i właściciela drogierji Józefa Ostrowskiego z Czerska. Ponieważ p. Kirstein dla podeszłego wieku i choroby wniósł prośbę o zwolnienie go z tego urzędu, mianował pan Wojewoda dekretem z dnia 6. VI. 20 r. w jego miejsce adwokata Feliksa Kopickiego z Chojnic.

Dekretem z dnia 3. września 1921 r. rozszerzył p. Wojewoda tymcz. Radę powiatową przez zamianowanie dalszych 10 cii członków i to :

1. Jan Lemanczyk, Wiele	6. Głowczewski, Lipieniec
2. Nikodem Wilczewski, Czernsk	7. Czabański, Chojnice
3. Franciszek Skwierawski, Brusy	8. Kaletta, Chojnice
4. Bernard Damaszek, Szenfeld	9. Schreiber, Chojnice
5. Rzepinski Ackerhof	10. Schmelter, Chojnice.

Na mocy rozporządzenia Ministerstwa b. dz. pr. z dnia 12. 8. 1921 r. przeprowadzone zostały dnia 4 grudnia 1921 r. wybory do Sejmiku Powiatowego. W skład nowego Sejmiku weszło następujących 49 osób :

1. Feliks Kopicki, Chojnice	25. Władysław Sowiński, Łęg
2. Jan Kaletta, Chojnice	26. Damazy Kropidłowski, Przyjaźnia
3. Józef Bemberek, Chojnice	27. Mikołaj Kuklinski, Złemięso
4. Piotr Górecki, Chojnice	28. Paweł Walkowski, Będźmierowice
5. Leon Schmelter, Chojnice	29. Ks. Józef Szydzik, Wiele
6. Ernest Eilers, Chojnice	30. Ks. Zapalowski, Karsin
7. Karol Stamm, Chojnice	31. Romuald Ronkowski, Karsin
8. Józef Ostrowski, Czernsk	32. Jan Bruski, Przytarnia
9. Jan Manikowski, Czernsk	33. Jakób Piotrowski, Brusy
10. Nikodem Wilczewski, Czernsk	34. Leonard Wróblewski, Brusy
11. Józef Skubicki, Czernsk	35. Antoni Skórszewski, Kinice
12. Franciszek Kręski, Czernsk	36. Franciszek Skwierawski, Brusy
13. Ks. Dr. Antoni Wolszlegier, Szenfeld	37. Edmund Sikorski, Leśno
14. Adam Wolszlegier, Coldanki	38. Jan Miloch, Swornegacie
15. Antoni Janowski, Melanówko	39. Józef Rózek, Żabno
16. Bernard Damaszek Szenfeld,	40. Wincenty Głowczewski, Lamk
17. Józef Gierszewski Męcikał,	41. Józef Chrzanoski, Zbeniny
18. Alojzy Pruszek Krojanty,	42. Jan Głowczewski, Lipieniec
19. Jan Gierszewski, Charzykowo	43. August Lew-Kiedrowski, Brzeźno
20. Marjan Langner, Pawłowo	44. Jan Głodowski, Prądzona
21. Antoni Krenski, Rytel	45. Ks. prob. Rygielski, Brzeźno
22. Hilary Hoffmann, Lasek	46. Ks. dziek. Szulc, Konarzynty
23. Wincenty Czarnowski, Zapędowo	47. Jan Dykier, Dziągziel
24. Jan Żychlinski, Rytel	48. Jan Gliszczynski, Modziel
	49. Teodor Adamczyk, Borowy Młyn.

Pod numerem 29 wspomniany ks. prob. Szydzik złożył pismem z dnia 2. stycznia 22 r. swój mandat jako członek Sejmiku Powiatowego. W jego miejsce wstępuje automatycznie pan Cyryl Dobbek z Karsina. Ks. Dr. Antoni Wolszlegier zmarł w styczniu 22 r. W jego miejsce wstąpił automatycznie jako członek Sejmiku Powiatowego pan Julian Padechowicz z Szenfeldu. Pod nr. 10. wymieniony Nikodem Wilczewski wyprowadził się z powiatu. W jego miejsce wskutek pośrednich wyborów na członka Sejmiku Powiatowego wybrano wójtką Ziętarę z Czerska. Wydór ten Wydział Powiatowy wskutek wniesionego sprzeciwu unieważnił, ponieważ p. Ziętara nie miał w dniu 12. VIII. 21 r. stałego zamieszkania w powiecie i dla tego nie posiada biernego prawa wyborczego, do tutejszego Sejmiku Powiatowego. Pan Ziętara wniósł przeciw unieważnieniu skargę w spornem postępowaniu administracyjnem. Sprawa znajduje się jeszcze w toku.

Przeciw ważności wyborów do Sejmiku Powiatowego w okręgach VII. Leśno i VIII Borzyszkowo wniesione zostały sprzeciwy wskutek których wybory te unieważniono: Pan Wojewoda zarządził nowe wybory w tych okręgach.

Wskutek nowych wyborów wstępują w skład Sejmiku Powiatowego w okręgu VII. Leśno:

Ks. Józef Czapiewski, Swornegacie
Krawiec Franciszek Rekowski, Czyczkowy
Posiedziciel dóbr Edmund Sikorski, Leśno
Właściciel Wincenty Głowczewski, Lamk.

w okręgu VIII. Borzyszkowo:

Nauczyciel Józef Słomiński Wielkie, Gliśno
Wójt Augustyn Lew-Kiedrowski, Brzeźno
Rolnik Józef Łukowicz, Przymuszowo
Ks. Bronisław Sowiński, Brusy
Posiedziciel dóbr Jan Głowczewski, Lipieniec.

I-sze posiedzenie Sejmiku Powiatowego odbyło się 28. grudnia 1922 r. pod przewodnictwem pana Starosty Sikorskiego i w obecności 43 członków. Ponieważ Sejmik na tem posiedzeniu nie był zdolny do uchwał, nastąpiło odroczenie. Na następnem posiedzeniu Sejmiku, dnia 16. stycznia 1922 r. pod przewodnictwem pana Starosty Sikorskiego i przy obecności wszystkich 49 członków nastąpił wybór 6 członków Wydziału Powiatowego.

4. Wydział - Powiatowy.

Wydział Powiatowy składa się z panów:

1. Starosty Sikorskiego, jako przewodniczącego
2. Edmunda Sikorskiego, posiedziciela dóbr rycerskich, Leśno
3. Jana Gliszczyńskiego, wójta, Modziel
4. Józefa Chrzanowskiego, dziedzica, Zbeniny
5. Karola Kreicha, dziedzica, Czartołomie

6. Dr. Alojzego Sobierajczyka, burmistrza, Chojnice

7. Józefa Ostrowskiego, właściciela drogierji w Czersku.

W myśl rozporządzenia Ministerstwa b. dz. pr. z dnia 12. 8. 21 r. § 17 urzędujące nowo wybrany Sejmik i Wydział Powiatowy 4 lata. Stosownie do § 16 tego rozporządzenia skończyło się urzędowanie tymczasowej Rady Powiatowej z dniem wyboru nowego Wydziału Powiatowego t. j. 4. grudnia 1921 r.

Na posiedzeniu, dnia 16. stycznia 22 r. wybrał Sejmik Powiatowy na

5. deputowanych powiatu:

1. Adwokata Feliksa Kopickiego z Chojnic,

2. Ks. dziekana Alfonsa Szulca z Konarzyn.

Dekretem z dnia 8. IV. 22 r. zatwierdził pan Wojewoda wybór powyższych deputowanych powiatu.

6. Członkowie Sejmiiku Wojewódzkiego.

Na wspomnianem posiedzeniu wybrał Sejmik Powiatowy, jako członków do Sejmiiku Wojewódzkiego panów:

1. Starostę Sikorskiego, Chojnice

2. Józefa Chrzanowskiego Zbeniny

3. Władysława Sowińskiego, Łęg

4. Józefa Ostrowskiego, Czersk.

Posiedzeń Rady Powiatowej odbyło się: w roku 1920 — 3, w roku 1921 — 7, Radzie Powiatowej przedłożono do uchwał:

w roku 1920 — 334 spraw,

w roku 1921 — 200 spraw.

Liczba numerów dziennika w biurach Wydziału Powiatowego wynosi:

w roku 1920 — 44 685

w roku 1921 — 19 139

7. Urzędnicy Wydziału Powiatowego:

a) Oddział I. biuro generalne:

1. naczelny sekretarz Mięsikowski

2. asystent Chrapkowski,

3. 5 sił pomocniczych.

b) Oddział II.

1. sekretarz Lipski,

2. 7 sił pomocniczych.

c) Oddział III. biuro podatkowe:

1. 4 sily pomocnicze.

8. Urzędnicy Powiatowej Kasy Komunalnej i Powiatowej Kasy Oszczędności.

1. Kierownik Polachowski,
2. 5 sił książkowych oraz kasjerka na podstawie prywatnego najmu usług.

Wdowy i sieroty.

Wdowa po zmarłym budowniczym powiatowym von Szütz,

Wdowa po zmarłym dyrektorze Powiatowej Kasy Komunalnej i Powiatowej Kasy Oszczędności — Heiden.

Rozkład pracy.

Nr. p.	Nazwisko	Opracowania
1.	Mięsikowski naczelný sekretarz	Administracja majątku i domu powiatowego, sprawy szos i budowa dróg, sprawy personalne, sprawy policyjne wymagające zgodności Wydziału Powiatowego, Nadzór i kontrola wszelkich przez Wydział Powiatowy załatwionych spraw, sprawy do posiedzenia Wydziału Powiatowego i Sejmiku.
2.	Lipski sekretarz	Zasiłki wojskowe, sprawy ubezpieczenia od wypadków w rolnictwie, sprawy ubogo-gmianych i krajowych, sprawy sanitarne, (umysłowo chorych, głuchoniemych, ociemniałych i epileptyków), zapomogi względnie zatrudnienie bezrobotnych, sprawy doraźne i sprawy meljoracyjne, dostarczenie drzewa opałowego dla niezamożnych, sprawy urzędu stanu cywilnego, Izba mieszkaniowego Urzędu Rozjemczego, Powiatowa Rada Opieki Społecznej, biuro handlowe, wymiar i pobór daniny państwowej.
3.	Chrapkowski asystent	Ogólna administracja gmin, sołectw i wójtostw, sprawy likwidacyjne, sprawy zaległych żądań powiatu, korektura Orędownika Powiatowego.
4.	Lewandowski siła pomocnicza.	Podatki powiatowe, podatek od przyrostu wartości i podatek od obrotu, sprawy koncesyjne.

9. Sprawozdanie Powiatowej Kasy Komunalnej za rok 1920/21.

Dochód:		Administracja resztów
Dochód :		39 721 05 mk.
Rozchód :		72 906,94 mk.
Stan :		20 814,11 mk.
Pozostałość :		5 972,89 mk.
Stan administracji głównej w roku 1920 :		
Oszczędność z ub. roku		20 814,11 mk.
Administracji i resztów		18 000,00 mk.
Odchodzi fundusz bieżący		2 814,11 mk.
Pozostają		1 113 492, 53 mk.
Niedobór z roku obrachunkowego 1920:		1 110 678,42 mk.
Suma oszczędności wzgl.		18 000,00 mk.
niedoboru przy końcu 1920 r.		1 092 678 42 mk.
Dochodzi fundusz bieżący		1 092 678 42 mk.
Przeniesiony stan do administracji		Resztów 1921 roku
		Pozostałości dochodowe :
		Z administracji pozostałości
		5 982,89 mk.
		Z administracji głównej
		47 099,89 mk.
		Suma :
		53 072,78 mk.

10. Długi powiatu :

	rok 1920 :	rok 1921 :
1. Powiatowe zapisy długu	21.200,00	25.700,00
2. ewangelickiej parafji kościelnej Czersk	51.000,00	51.000,00
3. w miejskiej Kasie Oszczędności w Cytawie (Saksonia)	576.539,15	576.539,15
4. w Powiatowej Kasie Oszczędności Chojnice	233.829,60	233.238,42
5. w Prowincjonalnej Ubezpieczalni ognia w Gdańsku	69.290,60	69.290,60
6. w Krajowym Zakładzie Ubezpieczeń Zachodnio Pruskim w Gdańsku	384.387,88	384.387,98
7. w Powiatowej Kasie Oszczędności, Chojnice	88.000,00	82.071,75
8. w tej samej	150.000,00	120.000,00
9. w tej samej	259.800,00	79.541,27
Suma :	1.834.047,23	1.621.770,07

11. Majątek powiatu :

	rok 1920 :	rok 1921 :
I. Inwentarz martwy i przedmioty ruchome :		
1. Wartość posiadłości gruntowych	54.160,00	541.600,00
2. Wartość zwirowek dróg brukowanych itd. o ile przez powiat zostają utrzymywane	3.196.000,00	31.960.000,00
3. Wartość budynków	589.100,00	5.891.000,00
4. Wartość inwentarza i przedmiotów ruchomych	46.850,00	468.500,00
5. Wartość powiatowej biblioteki wędrownej	2.000,00	2.000,00
II Kapitał i zasoby pieniężne :		
1. Złożone na książeczce depozytowej nr. 3042.		73.000,00
2. Złożone na książeczce depozytowej nr. 6680 i 4403	4.382,26	4.892,26
3. Kapitał zakładowy powiatowej kasy komunalnej	18.000,00	18.000,00
4. Zapasy funduszu budowy dróg	18.814,28	32.366,00
5. a) Fundusz budowy zwirowek I.	16.558,90	16.558,90
b) " " " II.	91.653,84	85.623,10
6. Zapas funduszu na wyposażenie straży ogniowej w powiecie	2.730,39	3.230,39
7. Fundusz budowy powiatowego domu chorych	18.458,38	37.537,58
8. Fundusz na budowę powiatowego domu chorych		55.146,58
9. Fundusz na odpis dziejowy powiatu chojnickiego	5.700,60	5.700,60
10. Fundusz powiatowej biblioteki wędrownej	2.077,77	2.571,77
11. Fundusz rezerwy pow. Kasy Oszczę- dności przy końcu 1920 roku	462.778,04	463.362,90
12. Zapas z podwyżek (zaoszczędzonych) podług rachunkowego zestawienia za rok 1919	72.906,94	—
13. Fundusz wsparć wojennych	17.931,71	17.931,71
14. Kapitał zakładowy i fundusz rezerwy powiatowego banku	600.000,00	600.000,00
15. Złożone na książeczce depozytowej nr. 2181	31.654,53	31.654,53
	5.251.757,64	40.310.676,60

12. Rachunek roczny Powiatowej

Podług etatu	W przeciwstawieniu do etatu				prawdziwy dochód wzgl. rozchód		tytuł	Przed- przychodu
	więcej		mniej		mk.	lg.		
	mk.	lg.	mk.	lg.				
Administracja								
Do-								
72906 94	—	—	—	—	72906 94	I.	kwoty do dyspozycji	
100 —	—	—	100 —	—	—	II.	z majątku	
7800 —	—	—	2550 —	—	5250 —	III.	z posiadłości	
91200 —	—	—	—	—	91200 —	IV.	zapomogi państwowe, pro-	
42052 14	—	—	—	—	42052 14	V.	dotatki do ogólnych	
330 —	92760 —	—	100 —	—	92990 —	VI.	z administracji	
315 —	—	—	306 —	—	9 —	VII.	dochód ze spornych	
5000 —	1555 10	—	—	—	6555 10	VIII.	za opatrywanie	
1070700 —	55204 15	979074 67	—	—	146829 48	IX.	podatki,	
421 40	—	—	—	—	421 40	X.	dotatkowe opodatkowanie	
12674 52	23268 75	437 50	—	—	35505 77	XI.	nie przewidziane	
1303500 —	172788 —	982568 17	809780 17	—	493719 83	Ogólna		

Kasy Komunalnej za rok 1920/1921.

miot wzgl. rozchodu	jest	suma		pozostałość		Uwagi
		mk.	fg.	mk.	fg.	
bieżąca						
chód.						
z ubiegłych lat	—	—	72906 94	—	—	
powiatowego	—	—	—	—	—	
gruntowych	—	—	5250	—	—	
wincjonalne i z innych miejsc.	—	—	50500	—	40700	
kosztów administracyjnych	—	—	42052 14	—	—	
powiatowych zwirówek	—	—	92922	—	68	
spraw administr. i kar	—	—	9	—	—	
chorych i ubogich	—	—	5281 21	—	1273 89	
opłaty i pobory	—	—	141171 48	—	5058	
wzgl. zapewnione korzyści	—	—	421 40	—	—	
dochody i dla zaokrąglenia	—	—	35505 77	—	—	
suma dochodów	—	—	446619 94	—	47099 89	

Kasy Komunalnej za rok 1920/1921.

miot wzgl. rozchodu	jest		suma		pozostałość		Uwagi
	mk.	fg.	mk.	fg.	mk.	fg.	
bieżąca							
chód.							
amortyzacja długów powiat.	—	—	20024	06	—	—	
posiadłości gruntów	—	—	77364	70	—	—	
powiatowego obwodu	—	—	760596	53	—	—	
wójtostw	—	—	14856	—	—	—	
powiatowych	—	—	492857	48	—	—	
dróg	—	—	12000	—	—	—	
i ubogiem i	—	—	96886	28	—	—	
zdrewnotnościowa	—	—	68814	83	—	—	
czynne cele i publiczne dobro	—	—	3785	—	—	—	
wydatki	—	—	12927	59	—	—	
rozchodu	—	—	1560112	47	—	—	
stawianie:							
dochodu:			446619	94	47099	89	
rozchodu:			1560112	47	—	—	
zatem niedobór:			1113392	53	47099	89	

Podług etatu		W przeciwstawieniu do etatu				prawdziwy dochód wzgl. rozchód		tytuł	Przed-przychodu
		więcej		mniej					
mk.	fg.	mk.	fg.	mk.	fg.	mk.	fg.		

**Do-
Administracja**

Stan administracji głównej 1920 r.

oszczędności z ubiegł. roku administr. resztów.
odchodzi fundusz bieżący

pozostaje
niedobór z roku obrach. 1920

suma oszczędności wzgl. niedoboru przy końcu 20 r.
dochodzi fundusz bieżący

przeniesiony stan do administr. resztów 1921 r.

Pozostałości dochodowe.

z administracji pozostałości
z administracji głównej

suma

Kasy Komunalnej za rok 1920/1921

miot wzgl. rozchodu	jest		suma		pozostałość		Uwagi
	mk.	fg.	mk.	fg.	mk.	fg.	
chód.							
resztów							
dochód:			93721	05	5972	89	
rozchód:			72906	94	—	—	
stan:			20814	11	5972	89	
20.814,11							
18 000,—							
2.814,11							
1.118.492,53							
1.110.678,42							
18.000,—							
1.092.678,42							
5.972.89							
47.099,89							
53.072,77							

Zamknięcie funduszków pobocznych.

1. fundusz budowy dróg.

dochód: 37.366,28

rozchód: 5.000,—

stan: 32 366,28

2. fundusz na wyposażenie straży
ogniowej w powiecie.

dochód: 3.230,39

rozchód: —

stan: 3.230,39

3. fundusz budowy nowych szos I.

dochód: 16 558,90

rozchód: —

stan: 16.558,90

4. fundusz budowy nowych szos II.

dochód: 95.890,80

rozchód: 10.267,70

stan: 85 623,10

5. fundusz budowy powiatowego
domu chorych.

dochód: 37.537,58

rozchód: —

stan: 37.537,58

6. fundusz wsparć wojennych:

dochód: 17.931,71

rozchód: —

stan: 17.931,71

7. fundusz na opis dziejowy powiatu
chojnickiego.

dochód: 5.700,60

rozchód: —

stan: 5.700,60

8. fundusz powiatowej biblioteki
wędrowniej.

dochód: 2.571,77

rozchód: —

stan: 2 571,77

9. fundusz na utrzymanie
powiatowego domu chorych.

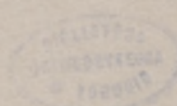
dochód: 76.690,98

rozchód: 21.544,40

stan: 55.146,58

13. Powiatowa Kasa Oszczędności. Bilans na rok 1921.

Aktywa:		mk.	fn.
1. dłużnicy hipotek		4031752	12
2. własne papiery wartościowe			
a) funduszu głównego	1.840.727,08		
b) „ rezerwowego	446.200,—	2286927	08
3. skrypty dłużne		3828293	40
4. zasób weksli		275719	90
5. konta bieżące		3994406	17
6. zalegała odsetki włącznie kupony od papierów wartościowych			
a) funduszu głównego	59.379,21		
b) „ rezerwowego	4.635,—	64014	21
7. banki		46225256	50
8. gotówka (stan kasy)		679996	55
9. ruchomość		11700	—
10. inne lokaty (funduszu rezerwowego)		54671	59
razem:		61452737	51
Pasywa:		mk.	fn.
1. depozyta na 10.907 książek dep.		21016175	21
2. depozyta bankowe		2313107	20
3. konta bieżące		35611561	17
4. zaliczki bankowe		2006387	35
5. fundusz rezerwowy		505506	58
razem:		61452737	51

14. Zasiłki - wojskowe.

Na zasadzie rozporządzenia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 20 stycznia 20 r. wypłacał Wydział Powiatowy, do dnia 30. czerwca 20 r. rodzinom żołnierzy stopni nieoficerskich, służących w wojsku polskim, jakiegokolwiek rodzaju w czasie gdy byli w wojsku czynni, gdy byli w niewoli lub też na takim urlopie, podczas którego otrzymali żołd. Zasiłki przyznawano, po sprawdzeniu stanu majątkowego rodziny i po dokładnej ocenie, tylko w razie stwierdzonej rzeczywistej potrzeby. W zakres wchodzi przeważnie żony ślubne, wzgl. nieślubne dzieci oraz matki (wdowy) które szeregowy przed wstąpieniem do Wojska Polskiego stale i w znacznej mierze bezpośrednio utrzymywał lub w których zaszły takie okoliczności, że gdyby powołany nie był w wojsku, byłby zmuszony je utrzymywać.

Zasiłki zwyczajne wynosiły do dnia 30 czerwca 1920 r. miesięcznie jak następuje:

- 1) dla żony i rozwódki
 - a) o ile mieszkały w miastach liczących ponad 2500 mieszkańców 60,00 mk.
 - b) o ile mieszkały na wsi lub w miastach liczących do 2500 mieszkańców 45,00 mk.
- 2) dla dzieci ślubnych i nieślubnych i dla rodzicielstwa na osobę
 - a) o ile mieszkały w miastach liczących ponad 2500 mieszkańców 20,00 mk.
 - b) o ile mieszkały na wsi lub w miastach liczących do 2500 mieszkańców 15,00 mk.
- 3) dla rodziców na osobę:
 - a) o ile mieszkały w miastach ponad 2500 mieszkańców 40,00 mk.
 - b) o ile mieszkały na wsi lub w miastach liczących do 2500 mieszkańców 30,00 mk.

Z dniem 1. lipca 20 r. wypłaca się zasiłki wojskowe, dla rodzin osób pełniących służbę w wojsku polskim z poboru i ochotniczo, na mocy rozporządzenia Rady Obrony Państwa, z dnia 20. lipca 20 r. — Wspomniane rozporządzenie wprowadziło pewne zmiany i tak:

Art. 2 ścieśnia grono uprawnionych do zasiłku.

Od tych przyznawano zasiłki tylko żonie, żonie separowanej wzgl. rozwódce, ślubnym i nieślubnym dzieciom, ślubnym rodzicom i nieślubnym matkom. **Rodzeństwo**, które w myśl art. 3. ust. rozporządzenia z 20. stycznia 20 r. pobierało również zasiłek — odpadło.

Zasiłek wynosi od dnia 1. lipca 20 r. miesięcznie jak następuje:

- a) w mieście Chojnicach i wiosce Czersku

dla żony	300 mk.
dla dziecka	200 mk.
dla rodziców po	100 mk.

b) w wszystkich innych miejscowościach powiatu:

dla żony	150 mk.
dla dziecka	100 mk.
dla rodziców po	75 mk.

Osoby, którym odpadł dzienny zarobek przez szeregowego, przez wstąpienie do Wojska Polskiego, odczuwają ubytek ten w dotkliwy sposób, ponieważ zasiłek wojskowy, który pobierają nie odpowiada absolutnie obecnym stosunkom gospodarczym. Wysokość norm na ówczesne stosunki gospodarcze można było uważać za wystarczające. obecnym; warunkom absolutnie nie odpowiada. Wobec tego uważano za konieczne i stawiliśmy dnia 20. września 1921 r. do Pana Wojewody Pomorskiego wniosek, w celu poczynienia odpowiednich kroków, aby podwyższono zasiłki wojskowe w stosunku do obecnych cen artykułów pierwszej potrzeby.

Sumy wypłacone przez powiat chojnicki, na zasiłki zwyczajne, w myśl rozporządzenia M. B. Dz. Pr. z dnia 20. stycznia 1922 r. i zasiłki rodzinne wypłacane na zasadzie rozp. Rady Obrony Państwa, z dnia 20. lipca 22 r. zwróci całkowicie, lecz bez odsetków, Skarb Państwa.

Pewiat chojnicki wypłacił na zasiłki wojskowe, dla rodzin osób pełniących służbę w Wojsku Polskim, z poboru i ochotniczo w czasie od 1. lutego 1920 r. do 31. grudnia 1921 r.

razem: 1.346.431,98 mk.

Powiat otrzymał od Rządu zwrócone w czasie

od 1. lutego 20 r. do 31. grudnia 21 r.

razem: 1.268.783,98 mk.

Na skutek podwyższenia zasiłku wojskowego, z dniem 1. lipca 20 r. zażądano od Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego, zaliczkowo 300.000 mk. ponieważ fundusz tutejszy nie wystarczył na wypłacenie zasiłku wojskowego. Dalsze wypłacenie zasiłku wojskowego uskuteczni się z wspomnianej zaliczki. Wobec tego nie potrzebował powiat chojnicki zaciągnąć pożyczki na wypłatę zasiłków wojskowych dla rodzin żołnierzy armii polskiej.

Według dotychczasowych przepisów niemieckich wypłaca się jednakówz nadal zasiłki rodzinne:

1) rodzinom żołnierzy stopni nieoficerskich b. armji lub floty niemieckiej, jeżeli są w niewoli lub w lazaretach wojskowych,

2) wdowom i sierotom poległych oraz żonom i dzieciom zaginionych żołnierzy stopni nieoficerskich, b. armji lub floty niemieckiej, aż do przyznania renty.

Powiat chojnicki wypłacił na rachunek — Rządu Niemieckiego od dnia 1. sierpnia 1914 r. do dnia przejścia go przez władze polskie, to jest do dnia 31 stycznia 1920 r.

I. na zasiłki zwyczajne	8.744.019,68 mk.
II. " " dla położnic	61.121,75 mk.
III. " " nadzwyczajne	192.640,69 mk.
	<u>8.997.782,12 mk.</u>

od dnia 1. lutego 1920 r. do 30.

listopada 20 r. wypłacono

I. na zasiłki zwyczajne	22.633,00 mk.
II. „ „ dla połoźnic	1.241,00 mk.
III. „ „ nadzwyczajne	4.933,97 mk.
Od dnia 1. grudnia 1920 r.	
do 31. grudnia 1921 wypłacono	28.807,97 mk.
I. na zasiłki zwyczajne	11.885,50 mk.
II. „ „ dla połoźnic	—
III. „ „ nadzwyczajne	— 11.885,50 mk.
W czasie od 1. sierpnia 1914 r. do 31.	
grudnia 21 r. wypłacono na zasiłki wojsk. razem	9.038.475,59 mk.
Odsetki od długów, zaciągniętych przez	
powiat chojnicki w bankach, na wypłatę zasiłków	
wojskowych, dla żołnierzy b. armji niemieckiej,	
za czas od 1. sierpnia 1914 r. do 31. grudnia 1920 r.	
wynoszą:	1.331.171,88 mk.
Koszta administracyjne przy opracowaniu	
zasiłków wojskowych w czasie od 1. sierpnia 14 r.	
do 31 grudnię 1920 r. wynoszą razem:	36.150.00 mk.
razem:	10.405.797,47 mk.

W czasie od 1. sierpnia 1914 r.
do 31. grudnia 21 r. zwrócono powiatowi
chojnickiemu przez Rząd Niemiecki 5.499.153,30 mk.
zwrócono powiatowi chojnickiemu
przez Rząd Polski na zasiłki dla
rodzin b. arm. niem. wypłacone 21.749,50 mk. 5.520.902,80 mk.
pozostaje razem: 4.884.894,67 mk.

która to kwota należy się jeszcze powiatowi od Rządu niemieckiego.

Dług powiatu za iągnięty w bankach krajowych względnie zagranicznych na
wypłatę zasiłków wojskowych, dla rodzin żołnierzy stopni nieoficerskich b. arm. niem.
wynosi razem 4.855.696,75 mk.

Wspomnianą kwotę podano, dnia 15. grudnia 20 r. Poznańskiemu Urzędowi
likwidacyjnemu w Poznaniu do likwidacji z Rżdem niemieckim.

15. Ubezpieczenie od wypadów w rolnictwie i leśnictwie.

Liczba wypadków w przedsiębiorstwach rólnych oraz leśnych jak i z tych
powodów stawione wnioski do Zakładu ubezpieczeń od wypadków w rolnictwie o odszko-
dowanie w obrębie Sekcji Chojnice ulega zniżce wobec lat poprzednich. Wypadków
zgłoszono 106

Od zgłoszonych 106 wypadków niezadowolono urzędowo, gdyż okaleczenie nie
pozostawiło żadnych skutków, wzgl. oddalono wnioski:
o rentę w 51 wypadkach.

Ustalono odszkodowanie	55
Nie ukończone postępowania	—
razem:	106 wypadków.

Skutki 55 załatwionych wypadków są:

Przejściowo częściowe ograniczenie	w	55 wypadkach
wypadki śmierci	w	—
razem:		55 wypadkach

Oprócz powyższych nowo zgłoszonych wypadków, załatwiono wypadki pozostałe z roku 1920 i sprawy wypadkowe z lat poprzednich, które prowadziły do obciążenia zakładu.

Uchwał powzięto wzgl. wydano 223

Za rok 1920 złożyła tutejsza Sekcja na pokrycie wydatków za wypadki razem 266.680,15 mk.

Rozliczone na 48.487,30 mk. podatku gruntowego Sekcji wynosi składka 5,50 mk. od 1 mk. podatku gruntowego.

Ile składki za rok 1921. tut. Sekcji wynosić będą, jest niewiadomo gdyż tutejsza kasa sekcijna nie dostarczyła potrzebnych danych do rozliczenia.

16. Opieka nad chorymi i ubogimi.

Do ponoszenia kosztów utrzymania umysłowo chorych idiotów, epileptyków, głuchoniemych i niewidomych, w zakładach psychiatrycznych, niewidomych i głuchoniemych są zobowiązane na mocy prawa, z dnia 11 lipca 1891 r. odnośnie gminy z zapomogą 2/3 powiatu. Na powiat chojnicki przypada na rok 1920 i 1921 na kuracje, pielęgnacje i umieszczenie osób niezamożnych w zakładach odpowiednich, 15.000 i 1.050.000,00 mk. razem 1.065.000,00 mk. od której to kwoty ponoszą 355.000,00 mk. odnośnie związeki ubogich, o ile będą w stanie do ponoszenia takowych.

W obecnym czasie znajduje się 24 osób w następujących zakładach:

- w zakładzie psychiatrycznym w Kocborowie 20 osób
- „ „ „ „ w Świeciu 4 osoby.

Na zasadzie ustawy, z dnia 1. kwietnia 1912 r. dotyczącej wyszkolenia niewidomych i głuchoniemych dzieci, winne głuchonieme dzieci, — powyżej lat 6. uczęszczać do szkół, znajdujących się w odnośnych zakładach dla głuchoniemych. Wszystkie głuchonieme dzieci, powyżej lat 6 do lat 14 — powiatu chojnickiego, przeniesiono w dniu 30. sierpnia 21 r. do zakładu głuchoniemych w Wejherowie. Z powiatu chojnickiego znajduje się 5 dzieci w powyższym zakładzie. Powstałe koszta utrzymania dzieci w zakładach głuchoniemych, uiszczają odnośnie dzieci wzgl. rodzice, o ile są w stanie do ponoszenia takowych. W przeciwnym razie winien ponosić je odnośny związek ubogich z zapomogę 2/3 powiatu.

17. Bezrobotni.

Z postępowaniem demobilizacji wojskowej, wzrastała w powiecie liczba bezrobotnych. Ogólnie zgłosiło się w powiecie bezrobotnych około 500 osób, licząc tylko tych którzy bez-

pośrednio lub pośrednio przez zarządy gmin o zajęciu w tutejszym Wydziale Powiatowym się zgłosili.

Walka z bezrobociem jest w powiecie chojnickim dla tego bardzo trudna, iż tutejszy powiat jest zamieszkały przeważnie przez robotnika rólno, który wyjeżdża na wiosnę rok rocznie w różne strony kraju niemieckiego, aby z grosza tam zapracowanego żywić się przez całą zimę w domu. Teraz, gdy mu ta możliwość jest wzięta, ogląda się za pracą na miejscu, a nie mogąc jej dla nadmiaru sił roboczych znaleźć, popada w niecierpliwość i rozgoryczenie. Posiedziciele ziemscy zatrudniają bardzo małą liczbę robotników — przemysłu czyli fabryk — jest bardzo mało, robotników jak powyżej podano jest duża moc.

Wobec tego, że powiat nie ma odpowiednich inżynierów i budowniczych i wobec braku odpowiedniego funduszu, nie można było wykonywać prac doraźnych przy których by było można zatrudniać bezrobotnych. Na kilkakrotne prośby Wydziału Powiatowego zatrudniała Dyrekcja Kolei Państwowych Gdańsk — znaczną ilość bezrobotnych i to przy budowie kolei Czernik — Liniewo. Z dniem 1. września 21 r. wstrzymano roboty przy kolei Czernik — Liniewo ponieważ Ministerstwo Kolei Żelaznych zarządziło daleko idące zasadnicze zmiany co do wykonania kol. Czernik — Liniewo, które wymagają przerobienia pierwotnego projektu linii tej i podania go ponownemu badaniu. Sytuacja zdawała się być bardzo poważna. Wydział Powiatowy poczynił odpowiednie kroki w Pom. Urzędzie Wojewódzkim i Ministerstwie b. dz. pr., celem zapewnienia zwolnić się mającym robotnikom natychmiastowego zatrudnienia ich przy innych budowach państwowych lub komunalnych.

Rozporządzeniem Pana Wojewody Pomorskiego z dnia 16. września 21 r. polecono Panu Staroście prowadzenie robót przy rozbudowaniu i utrzymaniu rzeki Niechwaszcza, stosownie do projektu wygotowanego przez Urząd Budownictwa meljoracyjnego, aby przy tych robotach zatrudnić robotników, zwolnionych od budowy kolei Czernik — Liniewo. Sumy pieniężne na prowadzenie tych robót czerpie się dotychczas z funduszy państwowych. W celu zatrudnienia bezrobotnych przez porę zimową wyłożył powiat z funduszy powiatowych 975.285,00 mk. na podwyższenie wynagrodzenia przedsiębiorcy, za wykonywane roboty. W stosunku do innych powiatów wydał powiat chojnicki bardzo małą sumę na zatrudnienie bezrobotnych.

18. Spółki wodne.

Spółek meljoracyjnych pozostających pod kontrolą rządu posiada powiat 11.

- 1) Spółka dla regulacji Susker Müblenfliess
- 2) „ „ odwodnienia łąk Peplina
- 3) „ „ odnowienia łąk Ostrowite-Granowo
- 4) „ „ odnowienia łąk Sania
- 5) „ „ drenarska Ostrowite-Granowo
- 6) „ „ drenarska Lichnowy
- 7) Spółka dla regulacji młynówek Jarcewo
- 8) „ „ utrzymanie Brdy poniżej Jeziora Łukomie

Nr. biz.	Obwód urzędu stanu cywilnego	Urzędnik stanu cywilnego	zastępca	Uwagi
1	Chojnice	Dr. Sobierajczyk	Bessert	
2	Angowice	Radtke Stanisław	Franc. Sigmanski	
3	Brusy	Maslowski Ant.	Kinka Feliks	
4	Borzyszkowo	Łukaszewicz Józef	Łukaszewicz Jan	
5	Brzeźno	Brzeziński Aleks		
6	Borowy-Młyn	Rudnik Józef	Rudnik Franc.	
7	Czersk	Klin Jan	Bierwald Maksym. I. Ostrowski Józef II.	
8	Chojniczki	Girszewski Jan	—	
9	Krojanty	Dyrks Ulrych	—	
10	Konarzyny	Landmesser Heronim	—	
11	Karsin	Liebera Teofil	—	
12	Lipienica	Babiński Antoni	—	
13	Leśno	Dysarz Leon	Sikorski Edmund	
14	Łęg	Sowiński Władysław	Sikorski Augustyn	
15	Mokre	Mięsikowski Walerjan	—	
16	Ostrowite	Chmurzyński Franc.	—	
17	Rytel	Braatz Antoni	Girszewski Alojzy	
18	Pawłowo	Kubath Bernard	Rhode Kazimierz	
19	Swornegacie	Maliszewski Józef	Meloch Jan	
20	Sternowo	Kamiński Józef	Fritz Augustyn	
21	Szynwałd	Kruth Franc.	Sturmowski Kaź.	
22	Silno	Schroeder Otto	—	
23	Wiele	Przytarski Józef	Iwicki Feliks	
24	Żychce	Dykier Michał	Dykier Jan	
25	Zielona Chocina	Gliszeziński Jan	Zmuda Trzebiatowski	
26	Zamarte	Haase Alojzy	—	

Rzeczowe odszkodowanie dla urzędników stanu cywilnego wynosi według uchwały Rady Powiatowej z dnia 27. września 21 r. 300 mk. rocznie od jednego tysiąca mieszkańców, przypadających na okręg Urzędu stanu cywilnego, począwszy od 1. kwietnia 21 r. Dotychczasowe odszkodowanie wynosi 125 mk. rocznie od 1000 dusz z 5° o-wym dodatkiem.

20. Izby mieszkaniowego urzędu rozjemczego.

Sprawy ochrony lokatorów były już w mieście Chojnice na ogół ujęte w należyty sposób i wykonywanie ustawy o ochronie lokatorów z 18. XII. 20 r. ochroni lokatorów przed wyzyskiem.

Natomiast z nadchodzących tu skarg należało wnieść, że we wsiach panowała na tem polu zupełna samowola. Ludność skazana była jedynie na ochronę przez sądy, które przeciężone pracą nie były w stanie wkraczać z takim pospiechem, jak tego często potrzeby ludności wymagały.

W myśl rozporządzenia Pana Wojewody Pomorskiego z dnia 21 grudnia 21 r.; utworzył Wydział Powiatowy na zasadzie art. 13. zgodnie z art. 12. rozporządzenia Komisarjatu Naczelnej Rady Ludowej w Poznaniu, z dnia 31 maja 1919 r. na posiedzeniu dnia 15 lutego 22 r. dla gmin wiejskich na obszar powiatu chojnickiego 3 Izby Mieszkaniowego Urzędu Rozjemczego i to:

1) Izbę Mieszkaniowego Urzędu Rozjemczego przy Wydziale Powiatowym w Chojnicach, dla wszystkich gmin wiejskich powiatu chojnickiego, prócz gminy Czersk i Brusy, w której skład wchodzi:

- a) pan Starosta, jako przewodniczący
- b) pan Teofil Landowski ławnik z strony właścicieli domów,
- c) pan Richard Fenske, ławnik z strony lokatorów,

2) Izbę Mieszkaniowego Urzędu Rozjemczego, przy Urzędzie gminnym w Czersku, a na okręg gminy Czersk, w której skład wchodzi:

- a) pan wójt okręgu Czersk, jako przewodniczący,
- b) pan Marceli Murzyński, ławnik z strony właścicieli domów, jako zastępca pan Ignacy Ossowski,
- c) pan Julian Milewski, ławnik z strony lokatorów jako zastępca pan Ludwik Szulc.

3) Izbę Mieszkaniowego Urzędu Rozjemczego, przy Urzędzie gminnym w Brusach na okręg gminy Brusy, w której skład wchodzi:

- a) pan wójt okręgu Brusy, jako przewodniczący,
- b) pan Leonard Wróblewski, ławnik z strony właścicieli domów,
- c) pan W. Hologą, ławnik z strony lokatorów.

Każda „Izba“ stanowi urząd samoistny o składzie przepisany w art. 13. i orzeka samoistnie.

21. Powiatowa Rada Opieki Społecznej Biuro Handlowe.

Zadaniem Opieki Społecznej jest przede wszystkim zapobiegawcze tępienie chorób społecznych przez usuwanie przyczyn nędzy moralnej i materialnej

Opiekę Społeczną rozróżniamy:

- a) urzędową, ze strony władz państwowych i komunalnych, na podstawie odnośnych ustaw i rozporządzeń,
- b) prywatną, ze strony towarzystw społeczno-charytatywnych na podstawie poczucia obowiązków obywatelskich i chrześcijańskich.

Powiatowa Rada Opieki Społecznej nie znosi ani jednej (urzędowej), ani drugiej (prywatnej) działalności, przeciwnie ma się przyczynić do większej intensywności i jednej i drugiej.

W ciągu roku 1921 w pierwszej linii trzeba było załatwić pracę organizacyjną ustalić zasady i cele działalności. Zadanie to zostało w głównych zarysach wypełnione. Pewne jeszcze braki mianowicie w organizacji Miejskowych Rad Opieki Społecznej, usunięte zostaną przypuszczalnie w roku bieżącym.

W wrześniu 21 r. polecono Miejscowym Radom Opieki Sp., aby sporządziły w każdej gminie spis tych osób, które jako mało, albo wcale niezdolne do pracy, narażone są na głód i na podstawie tego spisu podzieliły osoby potrzebujące pomocy na poszczególnych właścicieli gruntów polecając im opiekę nad pewnymi jednostkami. Równocześnie wydaliśmy odezwę do właścicieli gruntów powiatu chojnickiego, aby przydzielone im osoby przez Miejskowe R. Op. Sp. chętnie przyjmowali i zaopatrywali je w przedmioty spożywcze w miarę potrzeby. Mamy nadzieję, że właściciele gruntów nam tego nie odmówią i tem samem będzie byt ludności, nie mającej sposobności i możliwości do takiego zarobkowania, zapewniony na czas krytycznego okresu. Dalszych kroków, co do udzielania zapomóg pieniężnych, tut. P. R. Op. Sp. nie może narazie poczynić, ponieważ brak odpowiedniego funduszu.

Biuro handlowe.

Z dniem zaprowadzenia wolnego handlu w byłej dzielnicy pruskiej, utworzono przy Wydziale Powiatowym biuro handlowe, celem potanienia chleba i zatrzymania w powiecie tej ilości zboża, jaka będzie do zapewnienia wyżywienia się ludności potrzebna. Do czasu urzędzenia biura handlowego zaopatrywał do 7. sierpnia 1921 r. Pow. Urząd Zbożowy w likwidacji, ze starszych zapasów ludność w mąkę kartową. Do 15. września 21 r. włącznie wydaliśmy kategorjom uprawnionym do pobierania tańszego (funt 20 marek) chleba rację 165 gr. mąki 80⁰/₀ na dzień i osobę. Z dniem 16 września 1921 r. zniżyliśmy rację na 82 gr. przy tej samej cenie za funt chleba. Chleb tańszy otrzymało 25.480 osób i to do dnia 30. listopada 21 r. Zboże na ten cel zakupiono z dotacji rządowej.

W myśl odezw p. Starosty do rolników powiatu chojnickiego, zobowiązali się producenci rolni według tudotąd nadesłanych wykazów przez pp. sołtysów dostawić do dyspozycji Wydziału Powiatowego 4055 ctr. żyta po cenie 1250 mk. za ctr. Podług dotychczas nadesłanych raportów młynów dostawiono 2.709,41 ctr. żyta, pozostaje więc jeszcze do odstawienia 1.345,59 ctr. żyta. Ze zapasów zboża tego zaopatruje Wydział Powiatowy z dniem wstrzymania tańszego chleba z dotacji rządowej ludność najbiedniejszą czyli osoby kategorii wymienionych w Orędowniku Pow. wydanie nadzwyczajne z dnia 12. września 21 r. uznane w drodze uchwały reprezentacji gminnej jako uprawnione do pobierania kartek chlebowych dla ubogich. Wydział Powiatowy zaopatruje około 3000 osób, i to tak długo, aż powyższe zapasy zostaną wyczerpane.

22. Powiatowy Urząd Budowlany.

Budowniczy powiatowy Otton Brockmann znajduje się w służbie powiatowej od 1. lipca 1921 r. Nominacja jeszcze nie nastąpiła. Strażników szosowych posiada powiat 22.

23. Szosy i ich utrzymanie.

Powiat posiada 23 szos, w długości razem 188 964 m. i to:

Żwirówka Chojnice — Nakło włącznie 1 km. nowego nasypu od stacji do stacji 3,5 — 4,5	15960 m.
Żwirówka Chojnice — Terespol	11 722 „
Żwirówka Chojnice — Kościerzyna nowy nasyp stacja 4,8 — 5,8	33 239 „
Żwirówka Chojnice — Sławęcın nowy nasyp stacja 10 — 11,5	12 600 „
Żwirówka Ostrowite — Silno — Objezierze	7 577 „
Żwirówka Czersk — Wiele — Leśno	30 759 „
Żwirówka Czyczkowy — Brusy — Kosobudy	5 137 „
Droga dojazdowa do dworca w Rytlu	1 734 „
Ulica komunikacyjna przy dworcu w Chojnicach	1 330 „
Droga dojazdowa dworzec Męcikał	125 „
Żwirówka Chojnice — Angowice — Ogorzeliny	9 600 „
Żwirówka Czersk — Gotelpie	8 062 „
Żwirówka Ostrowite — Cekecyn	4 400 „
Żwirówka Czyczkowy — Swornegacie	14 800 „
Żwirówka Czersk — Legbąd	10 084 „
Steinberg przy moście Kamionka	1 700 „
Prechlau — Konarzyny	4 000 „
Konarzyny — Żychce — Nowydwór — Nowa karczma	1 000 „
Brzeźno i Prądzona	1 600 „
Wüsthof — Brzeźno	6 230 „
Małe Konarzyny — Chocinski młyn	3 392 „
razem:	188 964 m.

W ostatniem sprawozdaniu Zarządu Pruskiego z roku 1918/19 przynajm Niemcy, że podczas wojny budowa dróg spoczywała i że powiat zmuszony był, jedynie na utrzymaniu szos się ograniczyć, lecz i to było trudem z powodu okoliczności wywołanych przez wojnę światową. Wskutek podskoczenia cen za robociznę i zakup materiałów budowlanych, tak samo powiat za czasów polskich musiał się ograniczyć jedynie na dokonanie najniezbędniejszych prac tytułem utrzymania dróg. Przy wszystkich szosach wyczyszczone zostały rowy i przepusty, bankiety poścınane i brakujące zadrzewienie uzupełnione.

Dozór nad utrzymaniem powiatowej szkółki drzewek ma budowniczy.

Nowych szos lub dróg powiatowych za czasów Polski nie wybudowano.

24. Drogi gminne.

Podczas wojny spoczywała również, z powodów powyżej wyjaśnionych, budowa dróg gminnych. Dla tego były gminy wskazane jedynie baczyć nad utrzymaniem dróg i ich naprawieniem.

25. Administracja Wójtostw.

Obwody wójtowskie zmieniły się o tyle, że przez przydzielenie pewnej części powiatu człuchowskiego pomnożyły się dotychczasowe okręgi wójtowskie o 7 wójtostw. Z tych siedmiu wójtostw planuje Rząd utworzyć dwa okręgi wójtowskie na podobieństwo komisariatów dystryktowych w księstwie. Następujące osoby sprawują urząd wójta względnie urząd zastępcy wójta:

Nr. porz.	Obwód wójtostwa	Imię i nazwisko wzgl. miejsce zamieszkania	
		wójta:	zastępcy:
1	Łęg	Władysław Sowiński, Łęg	Augustyn Sikorski, Łęg
2	Szynwałd	Leon Pruszek, Legbąd	niema
3	Czersk	Henryk Ziętara, Czersk	niema
4	Cis	Ignacy Kliński, Kłodnia	Henryk Ziętara, Czersk
5	Mokre	Franciszek Łącki, Łubna	Antoni Brzeziński, Czersk
6	Wiele	Józef Rekowski, Wiele	niema
7	Karsin	Jan Rożycki, Karsin	niema
8	Brusy	Stefan Januszewski, Brusy	niema
9	Kosobudy	Jan Piechowski, Kosobudy	niema
10	Leśno	Leon Dysarz, Leśno	Sikorski, Leśno
11	Wielkie Chełmy	St. Kaźmierczak, Laska	St. Sikorski, Wielkie Chełmy
12	Żabno	Józef Rózek, Żabno	Wojciech Mazalon, Żabno
13	Rytel	Franciszek Girszewski, Rytel	niema
14	Krojanty	Józef Chrzanowski, Zbeniny	Ulryk Dyrks, Kruszka
15	Chojniczki	Jóf. Kroplewski, Charzykowo	niema
16	Zamarte	Adam Wolszlegier, Cołdanki	niema
17	Ogorzeliny	Adam Wolszlegier, Cołdanki	niema
18	Silno	Stanisław Piórek, Silno	niema
19	Sławęcin	Adam Wolszlegier, Cołdanki	niema
20	Sternowo	Paweł Karczyński, Chojnice	Sartowski, Nowacerkiew
21	Pawłowo	Teofil Świetlik, Lichnowy	niema
22	Borzyszkowo	Teofil Lipiński, Lipnica	niema
23	Brzeźno	Aug. Kiedrowski, Brzeźno	niema
24	Zielona Chocina	Jan Gliszczyński, Modziel	niema
25	Borowe	Jan Gliszczyński, Modziel	niema
26	Konarzyny	Fran. Tyborski, Konarzynki	niema
27	Lipnice	Teofil. Lipiński, Lipnice	niema
28	Żychce	Jan Dykier, Dzięgiel	niema

26. Sąd Rozjemczy.

Obwód Swornegacie:	Bolesław Maliszewski, zastępca Tyda,
„ Lendy:	Trzebiatowski Wysoka Zaborska, zastępca: Cysewski, Główczewice,
„ Lešno:	Goebel Zalesie, zastępca: Główczewski Lamk,
„ Brusy:	Mynett, zastępca: Maks Wenda,
„ Kosobudy:	Piechowski, zastępca: Lewandowski,
„ Wiele:	Przytarski, zastępca: Sieracki,
„ Łęg:	Bruski, zastępca: Sikorski,
„ Czersk	Pozorski, zastępca: Węckowski,
„ Szynwałd:	Kruth, zastępca: Hilary Hoffmann,
„ Rytel:	Antoni Krenski, zastępca: Muszyński Aleksander,
„ Chojniczki:	Pruszek, zastępca: Guski,
„ Nowa Cerkiew:	Dyrks Kruszka, zastępca: Langner Pawłowo,
„ Ostrowite:	Piórek Silno, zastępca: Koczorowski Ostrowite,
„ Szenfeld:	Kowalski sołtys Moszczenica, zastępca: Julian Pade- chowicz Szenfeld,
„ Konarzyny:	Zaremba Juliusz Konarzyny, zastępca: Heromin Landmesser Konarzyny,
„ Żychce:	Michał Dykier Jonki, zastępca: Augustyn Koliński Zielona Chocina,
„ Brzeżno:	Aleksander Brzeziński nauczyciel Brzeżno. zastępca: Jan Kos sołtys Brzeżno,
„ Borzyszkowy:	Makowski organista Borzyszkowy, zastępca: Leon Marchlewicz kupiec Borzyszkowy,
„ Lipnice:	Józef Główczewski gospodarz Lipnice, zastępca: Babiński dozorca szos Lipnice,
„ Ziel. Chocina:	Gliszczyński wójt Modziel, zastępca: Wincenty Zmuda Trzebiatowski Parszczenica,
„ Borowe:	Jan Ryngwelski urzędnik łąk z Rosochy, zastępca: Adamczyk, gospodarz Borowe.

27. Wykaz taksatorów bydła i koni.

Według § 17 przep. wyk. do ustawy zarazy bydłowej z dnia 25. lipca 1911 r.

wybrani taksatorzy:

Okręg Krojanty:	Dyrks — Kruszka Pruszek — Krojanty Sołtys Januszewski — Kłodawa,
„ Łęg:	Lipski — Łęg Wałkowski — Będźmierowice,
Okręg Mokre:	Kropidłowski — Przyjaźnia Zieman — Mokre Gatz — Mokre,

	Okręg Szynwałd:	Hoffmann — Lasek Sękowski — Łęgbąd,
	„ Czersk:	Ostrowski Ignacy — Czersk Lipiński — Czersk Maks Gross — Czersk,
	„ Pawłowo:	Główczewski — Lipieniec Langner — Pawłowo Nahgel — Rocławki,
	„ Ogorzeliney:	Köhn — Angowice Gorecki Jan — Ogorzeliney Janowski sołtys — Ogorzeliney,
	„ Sternowo:	Roth — Objezierze Pokrzywnicki — Nowa Cerkiew Sartowski — Nowa Cerkiew,
	„ Zamarte:	Parpart — Zamarte Łukowicz — Blumfeld Kowalski — Moszczenica,
	„ Karsin:	Knuth — Karsin Dobek — Karsin Niemczyk — Karsin,
	„ Brusy:	Jagalski — Brusy Kinka sołtys — Brusy Napiątek — Brusy,
	„ Leśno:	Sikorski — Leśno Wietersheim — Przymuszewo Maks Cysewski — Główczewice Główczewski — Kaszuba,
	„ Cis:	Kliński — Kłodnia Rozkosz — Twaroźnica,
	„ Wiele:	Lange Dąbrowo Przytarski — Wiele Bruski — Przytarnia,
	„ Żabno:	Baer — Gieldon Gierszewski — Męcikał Lewiński — Czarniż,
	„ Kosobudy:	Krefft — Kosobudy Sikorski — Gliśno,
	„ Wielk. Chelmy:	Stefan Sikorski — Chelmy Gliszczyński — Małe Chelmy Gliszczyński — Swornegacie,

Okręg Silno:	Behnke Józef — Ostrowite Piwonka — Ostrowite Gierszewski — Silno,
„ Sławęcin:	Janowicz — Ciechocin Szulc — Sławęcin Biinger — Ciechocin,
„ Chojniczki:	Pink — Jarcewo Kreich — Czartolomie Gierszewski — Męcikał
„ Chojnice:	Bethke — Chojnice Eilers — Chojnice Doepke — Chojnice Fenske — Chojnice
„ Konarzyny:	Zierold — Konarzyny Ks. Szulc — Konarzyny Lemanczyk — Konarzyny
„ Borowe:	Ryngwalski — Borowe Adameczyk — Borowe Olik — Borowe
„ Ziel. Chocina:	Jan Dykier Dziegiel Gierszewski Antoni — Zielona Chocina Tyborczyk Franciszek — Melno
„ Lipnica:	Prądziński Wincenty — Lipnica Orłowski Paweł — Lipnica de Werbro Łaszczewski — Osusznica
„ Brzeźno:	Wójt Kiedrowski — Brzeźno Koss sołtys — Brzeźno Sołtys Trzebiatowski — Łąkie
„ Żychce:	v. Rütz — Żychce Wirkus Jan — Kiełpin Kelter Michał —
„ Borzyszkowo:	Ziołkowski Jan sołtys — Borzyszkowo Łukaszewicz Józef — Borzyszkowo Rekowski Jakób — Borzyszkowo.

29. Zarząd Powiatowej Kasy Oszczędności.

Starosta Szambelan Sikorski
Juliusz Schreiber — Chojnice
Jan Głowczewski — Lipieniec
Ryszard Fenske — Chojnice
Jan Kaletta — Chojnice.

29. Komisja Rewizyjna Powiatowej Kasy Oszczędności i Kasy Komunalnej za rok 1920.

Jan Głowczewski — Lipieniec

Jan Kaletta — Chojnice

Adam Wolszlegier — Cołdanki.

30. Rzecznawcy dla oszacowania szkód pólnych.

Juljan Padechowicz — Szenfeld

Wincenty Czarnowski — Zapędowo

Józef Chrzanowski — Zbeniny

Paweł Walkowski — Będźmierowice

Ernest Eilers — Chojnice

Stachnik — Stendershof.

zastępcy:

Marjan Langner — Pawłowa

Jan Gierszewski — Charzykowo

Cyryl Dobbek — Karsin.

31. Mężowie zaufania do:

a) Wydziału Sądu Powiatowego w Chojnicach na wybór ławników i przysiężnych.

Antoni Skoszewski — Kinice

Jan Głowczewski — Lipieniec

Jan Kaletta — Chojnice

Józef Chrzanowski — Zbeniny

Jan Dykier — Dzięgiel

Jan Bruski — Przytarnia,

b) Wydziału sądu Powiatowego w Czersku:

Józef Ostrowski — Czersk

Henryk Ziętara — Czersk

Damazy Kropidłowski — Przyjaźnia

Władysław Sowiński — Łęg

Cyryl Dobbek — Karsin

Hilary Hoffmann — Lasek.

32. Komisja poboru koni wojskowych w wypadku wojny:

Jan Głowczewski — Lipieniec

Karol Kreich — Czartołomie

Jan Dykier — Dzięgiel.

zastępcy:

Roman Stamm — Chojnice

August Kiedrowski — Brzeźno

Józef Rózek — Żabno,

Na obwód Czersk:

Damazy Kropidłowski — Przyjaźnia

Lipski — Łęg

Hilary Hoffmann — Lasek,

zastępcy:

Cyryl Dobbek — Karsin

wójt Łacki — Łubna

Jan Bruski — Przytarnia.

33. Komisja podatku budynkowego.

Stefan Januszewski — Brusy

Konitzer — Czersk

Jakób Piotrowski — Brusy

zastępcy:

Wincenty Głowczewski — Lamk

wójt Gliszczyński — Modziel.

34. Komisja poborowa.

Adam Wolszegier — Coldanki

Piotr Górecki — Chojnice

Józef Ostrowski — Czersk

Józef Rózek — Żabno

zastępcy:

Jan Dykier — Dziegiel

Antoni Krenski — Rytel

Leonard Wróblewski — Brusy.

35. Powiatowa władza pośrednicza.

Henryk Ziętara — Czersk

Jakób Piotrowski — Brusy

Władysław Sowiński — Łęg

Karól Kreich — Czartolomi

Alojzy Pruszek — Krojanty

Hilary Hoffman — Lasek

Józef Chrzanowski — Zbeniny

Karól Stamm — Chojnice.

36. Komisja wymiaru podatku dochodowego.

Edmund Sikorski — Lešno

Jan Bruski — Przytarnia

Antoni Kaźmierski — Chojnice

Józef Ostrowski — Czersk

Alojzy Pruszek — Krojanty.

zastępcy:

Franciszek Skwierawski — Brusy

Antoni Skoszewski — Kinice

Władysław Sowiński — Łęg

Damazy Kropidłowski — Przyjaźnia,

Teodor Adameczyk — Borowe

Czarnowski — Zalesie.

37. Komisja Kwaterunkowa.

Jan Głowczewski — Lipieniec

Ulryk Dyrks — Kruszką

zastępcy:

Ryszard Fenske — Chojnice

Antoni Skoszewski — Kinice.

**38. Komisja Szacunkowa przy dostarczeniu roli §§ 16,17
ustawy o świadczeniach wojennych.**

Jakób Piotrowski — Brusy

Żychliński — Rytel

Ulryk Dyrks — Kruszką

Piórek — Silno

Tyborski — Konarzynki

Cyryl Dobbek — Karsin

Marjan Rózek — Chojnice

Józef Gierszewski — Męcikał.

39. Komisja licencjonowania ogierów.

Edmund Sikorski — Leśno

Karól Kreich — Czartotomic

Ulryk Dyrks — Kruszką

zastępcy:

Jan Głowczewski — Lipieniec

Józef Rózek — Żabno

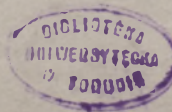
Adam Wolszlegier — Coldanki.

Niedobór Powiatowej Kasy Komunalnej na rok 1920/21 pokryty być mający przez podatek powiatowy wynosi 8.000.000,00 marek. Jako podatek powiatowy pobiera się 453% od podatków państwowych. Na rok 1921/22 wynosi niedobór Powiatowej Kasy Komunalnej pokryty być mający przez podatek powiatowy 75.865.000 marek.

Chojnice, dnia 3. października 1922 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego,

STAROSTA.

W. 2166/51